

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

B. Alberti Doctoris Magni ex Ordine Prædicatorum Episcopi Ratisponensis De Adhærendo Deo Libellvs

**Johannes <de Castello>
Albertus <Magnus>**

Antverpiae, 1621

Cap. XI. De gradu malitiæ artium conterminalium Nigromantiæ: & quare nominantur ab Alberto Garrimantiæ, & non merentur nomen scientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44148

bertus; qui, vt audis, manifestè interdicit vsum Nigromanticorum librorum: quare autem, vt ei videtur, seruari debeant, superiùs audisti, ni fallor. Et hoc idem nostro tempore quibusdã sapientibus videtur, qui dicunt vtile fore si committeretur conscientiosis viris & iuratis, vt huiusmodi perlegerent libros, eorumque Professores oris sui gladio interficerent. Vnde & ipse Magister Ioannes de Grissona, qui contra Nigromanticos aliqua scribit, in *Questione* quam ponit in fine *Trilogij* sui, in quarta propositione sic dicit: *Expediendū videtur, si sine periculo abusus seruentur libri Nigromantici.*

CAPVT XL.

De gradu malitiæ artium conterminalium Nigromantiæ: & quare nominatur ab Alberto Garrimantiæ, & non merentur nomen scientiæ.

CONSEQUENTER aliorum superstiosorum sectas conuincit & damnat venerabilis Albertus sui oris spiritu in *Speculo* prefato; vnde ait ibidem sic:
Sunt

Sunt præterea quidam libri experimentales, quorum nomina Nigromantia sunt conterminalia; ut sunt Geomantia, Hydromantia, Aërimantia, Pyromantia, Chiromantia; quæ non merentur dici scientiæ, sed potius Garrimantiæ. Sanè cum Hydromantia in extis animalium abluendis, inspicendisque fibris; & Pyromantia in figura ignis, quo consumitur holocaustum, fieri consueverunt: proculdubio idololatriæ speciem non excludunt. In Geomantia verò nihil talium inuenio, sed confidit in Saturno & in domino hora, qui ei pro radice ponantur; gaudet numeri ratione fulciri, & sunt multi qui ei testimonium perhibent. Non sic autem de Aërimantia; friuola enim est, licet ratione numeri se iactare præsumat. De Chiromantia nolo determinationem præcipitem ad præsens dare vel facere, quia fortè pars est Physiognomia: quæ collecta videtur ex significationibus magisterij astrorum super corpus & super animam, dum mores animi conicit ab exteriori figura corporis. hæc Albertus. Ecce quinq; Artes prænominatæ, secundum Albertum non merentur dici scientiæ, ergo nec scientiæ sunt. Verbo igitur isto tibi persuasum sit, quòd nec verorum

F 5   sint,

sint, nec necessariorum: quid autem potius sint, consequenter Albertus exponit, dicens: *Potius sunt Garrimantia.* Garrimantiæ autem fictitiæ sunt Apollinis vel Pythonis; cuius oracula partim fuerunt vera, partim falsa, quandoque etiam dubia; quod ex Libris Augustini de Ciuitate Dei apertissimè patet, qui dicit, quandoque de Christo & Christianis populis vera, quandoque falsa, imò blasphemias dixisse. Iste Apollo, vt fabulantur Gentiles & idololatræ, inuenit carmina & incantationes ad ægritudines depellendas; & hæc carmina, vt dicebant, habuit ex reuelatione quæ fit etiam pueris, sicut Danieli: & ideò depingebatur in delubris Gentilium imberbis tamquam iuuenis. Hic autem dæmon quia multa garrere & futura prædicere solebat præ alijs dijs, ideò contingebat vt quandoque verum contingenter diceret, sicut & diuinantes in hoc spiritu immundo aliqua vera dicere consueuerunt, licet multò plura falsa profarentur vel dubia, quæ tamen miseri non attendebant. Quòd autem vera quandoque dixit hic spiritus, habetur Actuum xvi. de puella obuiante Paulo

Paulo

Paulo & socio suo Lucae, quæ dicebat
Gentilibus per spiritum Pythonem
prophetans ita: *Isti homines serui Dei* Act. 16.
*excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam
salutis. Hoc autem faciebat multis die-
bus.* Et hic spiritus licet coniecturaliter
vel ex reuelatione bonorum Angelo-
rum dicat quandoque vera, seducere
tamen intendit: quare & fictitijs suis
reuelationibus huiusmodi scientias di-
uinitivas creditur tradidisse suis culto-
ribus, admiscens aliqua obseruanda ex
scientia Astronomiæ, vt minùs appa-
reat falsitas occultata; & ideò rectè de
illis diuinatoribus dicit ipse Albertus
super illud Isaïæ XLIV. *Et quæ ventura
sunt, annuntient eis. Quod Mathematici
vel idololatræ aliquando annuntiant, ex
coniecturis est & presumptionibus fatuis,
& non ex certitudine.* Nominat etiam
ipse Albertus in alio loco Postillæ suæ
hunc dæmonem, Pythonem ventrilo-
quum, quasi ex ventre hominum lo-
quentem, quia per illum diuinant &
garrunt multa. Conuenienter igitur
Albertus huiusmodi fictas scientias à
ventriloquo spiritu inuentas Garri-
mantias appellat, quasi diuinationes

spiritus multum garrientis: nec absque
 ratione; aiunt enim, hunc Apollinem
 habuisse filium nomine Garramas; &
 sic non incongruè etiam sectatores il-
 lius Garrimantici sunt appellati, & falsa
 eorum scientia, Garrimantia. Sed, ni fal-
 lor, aduertisti inter quinque præmissas
 Artes gradum malitiæ ex Alberti ver-
 bis: Hydromantia enim & Pyromantia
 pertinent apertè ad idololatriam; Aëri-
 mantia superstitiosa & friuola est, nulla
 ratione fulcita; Geomantia autem, licet
 non sit scientia, sed Garrimantia, minùs
 tamen illicita alijs, quia rationibus qui-
 busdam se videretur defendere; pro-
 pter quod dixit Albertus, quòd ei te-
 stimonium perhibent multi. Sed ipse
 contrarium sentiens illis, nominat eam
 Garrimantiam, & conterminalem Ni-
 gromantiæ. Imò in Postilla super Eze-
 chielem cap. xxi. circa illum Textum
 vbi dicitur, *Et manu capiet coniecturam;*
 ita adiecit Albertus, dicens: *Nam Rex*
Babylonis stetit in biuio, vbi diuiditur via
in Ierusalem & in Rabbath Ammon, &
dubitans quò iret, inscripsit multas valde
sagittas nominibus terrarum quas expu-
gnare voluit, & sic inscriptas in pharetra
casua-

casualiter commiscuit, ut quamcumque commixtarum casuali motu manus comprehenderet, terra illi sagitta inscripta capienda esset: dicunt enim Mathematici, quòd quando homo est sollicitus de statu suo, quòd tunc calum mouet manum, sicut determinatur in Geomantia in proiectione punctorum, dummodò proyiciens manum non moueat; intentio enim excludit motum celi, eò quòd intentio propinquior motus est & fortior, & instinctum celi facit non percipere, & hoc determinatur in scientiis talibus coniecturalibus, quæ sortionales vocantur, quæ tamen interdictæ sunt Numer. xxiv. Non est augurium in Iacob, & diuinitio in Israël. hæc Albertus; qui etiam Isaiaë xlvii. damnat Geomanticos circa illud, *Sta cum incantatoribus tuis. Defecisti in multitudine consiliorum tuorum.* sic enim ait, Textum exponens: *Sunt tria adiutoria quorundam hominum, scilicet maleficorum, incantatorum, & Mathematicorum, quæ in veritate non consilia sed stultitiæ sunt; talibus enim innitebantur Chaldaei: Mathematici enim effectus stellarum ad determinatas horas reducere quarunt, & à sola scientia Domini separati sunt qui hæc inuestigant.* hæc

Albertus. Ex quibus verbis stultitia & præsumptio Geomanticorum reprehenditur, quamuis sibi pro radice ponant Saturnum & dominum horæ. Quare autem Albertus de Chiromantia sententiam præcipitem dare noluit, facillimè deprehenditur ex verbis suis, cùm dixit; *Quia fortè pars est Physiognomia.* & hoc verum est, non quoad illa quæ superstitiosi homines prædicere solent ex figura vel lineamenti manuum, vt nostro tempore faciunt vetulæ quædam, & illi Ægyptiaci qui per totum mundum vagantur; sed vt Philosophi probati de inclinationibus hominum ad mores vel infirmitates per Philosophicas formas membrorum coniecturaliter prognosticantur, nec tamen huiusmodi dispositiones membrorum necessitatem imponunt: de quibus ab ipso Alberto in suo Libro de Animalibus aliqua narrantur, nulla habentia superstitionem, quæ hîc narrare longum esset. Et cùm ita sit, nihilominus tamen Chiromantia non scientia sed Garrimantia ab Alberto appellata est, eò quòd multa superstitiosa, quædam dubiosa habet admixta. Contermina-
lis

lis ergo secundum ipsum est Nigromantia, & non sectanda.

CAPVT XII.

Quòd fascinatio non est naturaliter, sed ministerio demonum fit. quòd autem homines quidam generantur qui mira agunt, raro tamen, per Albertum declaratur.

QVI autem fascinationem defendere nituntur cum Auicenna, qui dixit cum aliquibus Philosophis, quòd anima in tantum posset esse eleuata conceptu mentis & imaginationis, quòd non solum corpora moueat hominum; sed etiam eius virtutis, vt eleuet nubes, & producat pluuias, & ignes faciat coruscare per solum imperium, propter obedientiam quam habet materia generabilium ad huiusmodi animam: & hanc dixerunt potestatem Prophetarum esse, qui signa & portenta ostendunt: audiant Albertum in suo Libro de Motibus animalium, qui dicit omnino falsam esse hanc opinionem, quam etiam ibidem magistraliter impugnat